

Laadunhallinta varhaiskasvatuksessa 2026

7.1 Varhaiskasvatustoimijoiden laadunhallinta on kokonaisuudessaan kehittynyt

Arvioinnin tulokset osoittavat, että kunnalliset järjestäjät ja yksityiset palveluntuottajat ovat edenneet laadunhallintansa kehittämisessä kohti aiempaa suunnitelmallisempia ja prosessimaisempia toimintatapoja. Laadunhallinta rakentuu tyypillisesti useiden nimettävissä olevien mallien, menetelmien ja käytäntöjen varaan. Kunnallisilla toimijoilla painottuivat enemmän nimettävissä olevat mallien kokonaisuudet, yksityisellä sektorilla itse luodut kokonaisuudet sekä satunnaisten menetelmien hyödyntäminen. Vuonna 2017 järjestäjistä 67 prosenttia raportoi, että heillä oli käytössään systemaattinen itsearvioinnin tapa. Sen sijaan valtaosa (89 %) tähän arviointiin vastanneista johtajista ja asiantuntijoista ilmoitti, että heidän varhaiskasvatusorganisaatiossaan on käytössä systemaattinen tapa suunnitella, toteuttaa, ylläpitää, arvioida ja kehittää toimintaa. Vaikka luvut eivät ole täysin vertailukelpoisia keskenään esimerkiksi vastaajaryhmien ja kysymyksenasettelun erojen vuoksi, ne viittaavat selkeään kehityssuuntaan: varhaiskasvatusorganisaatioiden laadunhallinta on vahvistunut ja systematisoitunut.

Karvin tarjoama kansallinen tuki näkyy arvioinnin tuloksissa, kuten vastaajien kuvaamissa laadunhallinnan rakenteissa, käytännöissä ja menetelmissä, sekä Valssi-järjestelmän käyttöönotossa. Vuonna 2017 järjestäjät toivoivat kansallisesti yhtenäistä ja selkeää laadunarviointimallia pirstaleiseksi koettujen käytäntöjen tilalle. Yli puolet tähän arviointiin vastanneista ilmoitti käyttäneensä Valssia jollakin tavalla, ja johtajien avovastauksissa sekä Valssi että Karvin julkaisemien varhaiskasvatuksen laatuindikaattoreiden pohjalle rakennetut kokonaisuudet nousivat keskeisiksi laadunhallintamenetelmiksi. Varhaiskasvatukseen kansallisesti kehitettyjen arviointimenetelmien käytön lisääntyminen on edesauttanut sitä, että arviointien sisällöt vastaavat aiempaa paremmin varhaiskasvatusta ohjaavan lainsäädännön ja perusteasiakirjojen tavoitteita. Yhteenvetona voidaan todeta, että varhaiskasvatuksen laadunhallinta kattaa nyt paremmin pedagogisen toiminnan verrattuna vuoden 2017 tilanteeseen.

Karvin julkaisemien tilastojen mukaan 91 prosenttia Manner-Suomen kunnista on hakenut Valssiin käyttöoikeudet (Karvi, 2026b) ja järjestelmään ollaan monin tavoin tyytyväisiä (Karvi, 2025). Tämän arvioinnin aineiston perusteella näyttää siltä, että Valssin käyttö on omalta osaltaan vahvistanut laadunhallinnan yhdenmukaisuutta ja lisännyt yhteistä ymmärrystä arvioinnin merkityksestä erityisesti kunnallisessa varhaiskasvatuksessa, jossa sitä käytetään enemmän. Tulosten pohjalta voidaan havaita, että Valssi nähdään paitsi tiedonkeruun välineenä myös ammatillisen keskustelun ja yhteisen kehittämisen tukena. Avovastauksista ilmenee, että Karvin kehittämä arviointiprosessi on edesauttanut lisäksi laadunhallinnan prosessien kehittämisessä. Valssia koskevissa palautteenkeruissa (Karvi, 2024b; 2025) on havaittu vastaavaa.

Toisin kuin kunnissa yksityisellä sektorilla iso osa vastaajista oli vasta tutustunut Valssi-järjestelmään ja sen käyttö oli vielä vakiintumatonta. Lisäksi yksityiset toimijat raportoivat hieman kunnallisia vastaajia useammin, että heillä ei ole käytössään nimettävissä olevia laadunhallintamenetelmiä ja että he hyödynsivät useammin satunnaisia menetelmiä. Tämä on tärkeä havainto kansallisen ohjauksen ja valvonnan näkökulmasta. On tarpeen pohtia, kuinka Valssin hyödyllisyyttä yksityisille toimijoille voidaan vahvistaa ja millaista tukea

erityisesti pienet yksityiset päiväkodit tarvitsevat laadunhallinnassaan. Avovastausten perusteella yksityisillä päiväkotiketjuilla oli käytössään ketjutasoisia laadunhallinnan menetelmiä.